

Riport az uzsora városából.

— Tanulságos képek Szeged negyedik háborus évéből. —

(Saját tudósítónktól.) Kezdjük is el mindjárt, az ekszpozíció mellőzésével, a szegedi uzsora főfészkeiben, a piacokon. Szombaton reggel hat órakor fogtam a bolyongáshoz a város különböző helyein levő piacok irányában. Hatalmas és nagy volt a forgalom, szinte az egész város egy méhkasnak látszott, amely körül a termelők és kofák raja zümögött és dongott, amíg a fogyasztók zsebeiből hangyaszorgalommal gyűjtötték össze a szuntos bankjegyekből préselhető mézet. Minden piacon megfordultam és tapasztalataimról az alábbiakban számolok be:

A Klauzál-téri, Széchenyi-téri, Valéria-téri és Tisza Lajos-köruti piacokon reggel 6 órától délelőtt déig összesen 2. zága kettő rendőrt láttam. Titkos rendőr (pedig látásból úgy, ahogy ezeket is ösmérem) egyáltalán nem mutatkozott. Délelőtt 10 órától kezdve, mikor még szintén javában állott a piac, egyetlen rendőrt lehetett találni, ez is a Valéria-téri piac kellős közepén állott és amíg figyeltem, vagy félórát, nyugodtan beszélgetett egy menyecskevel; sőt néha enyelgett is. Ennyit a hatósági munkáról. Most jöjjenek a termelők és kofák, akik bizony sokkal agilisabbak.

A hatóság minden két hétben kiad egy „értéstités”-nek nevezett jegyzéket, amelyben szigorúan megállapítja a zöldség-, főzelék- és gyümölcsfélék maximális árát. A termelők és kofák erre minden két hétben és főleg minden piaci napon fütyülnek, sőt valóságos műfitya-koncerteket rendeznek. A maximális árakat sehol és senki nem tartja be, amiről mindenki tud, csak a hatóság nem, mert ha tudja is, akkor sem akar tudomást venni róla. Az „értéstités” végére egyszerűen odabigyesztik, hogy aki a fenti cikkeket magasabb áron árúsítja, az két hónapig terjedhető elzárással stb. büntetettik, de azután a pusztá fenyegetéssel meg is elégszenek.

A szombati piacon a hatósági maximális árral szemben a következő tényleges árak voltak érvényben, amit nyomatékosan ajánlunk a hatóság figyelmébe és kérjük, hogy végre már hivatalosan is vegye tudomásul:

Termény neve:	kgként maximumálva fillér	Tényleges ár fillér
káposzta	—80	1.40—1.60
kelkáposzta	—80	1.60—2.—
zöldbab	1.44	2.20—3.—
kalaráb	1.08	2.40—2.80
ugorka	—30	—80
tengeri drb.	—20	—30—36
zöldpaprika drb.	—05	—08—16
alma	1.50	2.00—2.40
körte	2.00—1.65	4.00—3.00
szilva	66—1.14	2.00
dinnye, sárga faj	—84	2.20
görög, közönséges dinnye	—42	70—80
őszibarack	1.20—3.00	3.00—5.00
sárgarépa, petrezselyem	1.08	3.00
vöröshagyma	1.34	2.00
fokhagyma	2.40	2.80

Mint a fentiekből látható, némely terménynél a maximális ár dupláját is éri el és megadják nyílt piacon anélkül, hogy bármi is történnék komolyan ennek meggátolására. Van azonban olyan termény is, mint például a fehér bab, amelynek maximális ára 68 fillér és literjét 1.80 koronáért adják, vagyis majd háromszoros áron.

De az uzsora tultengését nem lehet felsorolni, mert annak ára végtelen Szegeden. Lábát, kacsát, tejfölt, húst, szalonnát és szinte nem lehet vásárolni másképp, mint két-háromszoros árért, de annyit vehet ember, amennyire csak telik uzsora-áron. A vajjal

a legbotrányosabb mértékben folyik az üzékedés; három és féldekas darabkákat adnak két koronáért és így a vaj kilójából ötven-hatvan koronát is kiárusítanak. Egy vékony szál gyertya 70 fillér és 1 korona a piacon, míg egy nagyobb doboz gyufa 2 korona 40 fillér. A piacok zsúfolva vannak a legkülönbözőbb élelmiszerekkel; gyümölcs és aprójóság kocsiszámra álldogál egyes termelők előtt, de ahogy bejön, úgy vissza is megy, ha a legrettenetesebb uzsoraárakat meg nem adjuk érte.

Ahatóság, úgy látszik, teljesen magává tette Henry Georgenak azt a tudományos igazságát, hogy „valaminek ára nem annyira attól függ, hogy a vevő mennyit hajlandó érte legföljebb adni, mint inkább attól, hogy az eladó mennyit kaphat érte egyebütt.” Vagyis Szegeden van az „egyebütt”; itt mindenki lophat, csalhat és rabolhat; itt az uzsorások és árdragítók polgárjogot és szabad vadászterületet találnak, csak ide fájradjanak. A hatóság nyilván attól tart, hogy ha betartja a maximális árakat, akkor máshol lesz „egyebütt” és Szegedre nem hoznak elég élelmiszert. De ha ellenőrzést csinálna és statisztikát vezetne, könnyen meggyőződne arról, hogy a behozott áruknak majdnem felét, mint fölösleget vissza is vészik, mivel részint a szegényebb néposztály képtelen megfizetni az uzsoraárakat, részint pedig az összes környékbeli termelők Szegedre csődülnek, mint a fégy mézes madzagra, azzal a különbséggel, hogy Szegedről szabadon repülhetnek tovább a termelők, legföljebb az ezresek súlyától valamivel nehezebben.

Tessék tehát a hatóságnak erélyesen föllépni. Ha a mostani helyzetben nem tud a rendőrség kellő ellenőrzést gyakorolni, akkor koncentrálja a piacokat, ami kellemtelen ugyan, de olcsóbb és jobb a mai rendszernél. Követelje továbbá eréllyel és ne csak írott malasztal, hogy minden árusító tegye ki nevét vagy számát és a maximális árakat. Így a közönségnek módja lesz eljárni a drágító ellen akkor is, ha a rendőrt

csak két kilométerre lehet megtalálni és éppen rossz kedvében, vagy a drágaság miatt hihetetlen elkeseredésében.

És most száguldjunk végig a szegedi uzsora-világ rejtettebb mezőnyein. A kilencven koronás búzáról, a kétszáz koronás zabról, a négy koronás lisztről, a nyolc koronás cukorról ne is beszéljünk; csak a rablás, fosztogatás jellemző felbujlásairól, a mely már szemérmetlenül ránk öltögeti a nyelvét mindenhol. Egy szegedi vendéglőben például 10 fillért számítanak egy darab kenyérért, amely dílg van két deka. Így a jeles tulajdonos 5—6 koronát szed be egy kiló kenyérért, amely neki 50 fillérjében van. A városi bódékban s nyílt térségeken, az állomás előtt és más fontos helyeken, ahol szabad árusítás van, három-négy hatost, sőt egy koronát is elkérnek a nagyobb őszi barack darabjáért. A kávéházban 16 fillérbe kerül egy cigaretta és a főpincér vigyorogva mondja:

—S zenkesztő ur, magának „olcsón” adom.

A Kárász-utcában egy cukorkaüzletben 2 korona egy szelet csokoládé, mely a háboru előtt 10 fillér volt. A villanyos szablámpába való elem minden héten drágább lesz, de ezért ha két kereskedőhöz megy be az ember, egy korona árdifferenciát talál. És nincs az az ága a köznapi élet bármely mozzanatának, ahol folytonos, hivalkodó, szemérmetlen és jogosulatlan drágításba né ütköznék az ember; mert az indokolt drágaságot mindenki szó nélkül viseli.

Igy fest közelről ez a város, amelyben az erélytelenség és elnézés következményeit tizezrek kénytelenek viselni. Csak a só és a víz nem lett drágább uzsora-arányban. Egész biztos, hogy ha a rendőrség teherességétől függne, akkor 10 korona lenne Szegeden egy kiló só és a vízvezetékli csap tizeszer olcsóbbna a maximális áron, mielőtt kiéresztené egy liter vizet. Aki pusztán sóból és vízből meg tud élni, az Szegeden is olcsón kijöhet tehát, de viszont minden Salt—Lake—Citybe, a Nagy-Sóstó szomszédságába, ott ingyen kocsizhat és főlénnyel mosolyoghat a különféle uzsorák káprázatos városán.

Herczeg István.

Alsóváros népe a makszimális árak és a Haditermény ellen

(Saját tudósítónktól.) A kormányon levő magas urak figyelmébe ajánlom ezt az írást, nemesak, mint a nép őszinte megnyilvánulását, de mint tükröképet ennek az országnak közéletéről. Pedig a nép, amelyet három év óta annyiszor értek a királyi elismerések meleg szavai, megérdemelné, hogy egy kicsit nagyobb figyelemmel legyenek bajai és kívánságai iránt, megérdemelné egy kis szeretetet, gondosságot, legalább cserébe azért a sok és súlyos áldozatért, amiket a világpusztulás közepette hozott és hoz még ma is. Ha a tények, amik alább következnek, kissé lázítóan hatnak is, nem megtorlásra, hanem a helyzet javítására kell gondolni, — ha hozzáértő emberek foglalják el a magas polcokat, hamarosan megtalálhatják a megoldást. És bizonyos, hogy azután többször nem kell fölhaborodniuk, — megszűnnek a bajok önmaguktól.

Ennyit kívántam bevezetőjéül elmondani annak a beszélgetésnek, amelyet pénteken délután a szegedi Alsóvárosban folytattam, ezuttal nem úgynevezett tekintélyes polgárokkal, hanem azokkal, akik szorgalmas munkálkodásban, névtelenül élnek le az életüket és névtelenül is távoznak el innen és nem veszi észre a távozásukat senki, mert nem marad utánuk még egy napihir sem. Akik csak ösz-

szeségükben alkotnak hatalmat, de ennek a hatalomnak a neve: közvélemény. Igaz, nem is keresik a szereplést. És Nagy Mátyás papucsosmester a Kormányos-utcából, Kiss Andrásné a Hajnal-utcán és Nagy Albertné a köruton, meg fognak nekem bocsájtani, amiért most mégis kicibálom őket zajtalan, mindennapi életükből a nyilvánosság elé az halálom a nyomdafestéken át az ő hangjukat is, — hátha meggondolja magát az, akit ez az írás illet és megpróbál helyesen cselekedni.

A Kormányos-utca 24. szám alatt él Nagy Mátyás papucsosmester. Erre már kisebbek a házak és az aszfaltot téglajárda pótolja. Csatornázás sincs még, csak széles árkok húzódnak a járda mellett s abban folyik a szenny viz, — Isten tudja, hova?

Nagy Mátyás jóképű, értelmes magyar ember, jobbmodu iparososztályból való. Jól meggondolja, mielőtt valamit mond, de amit mond, abban aztán nincs hiba, semmi. Van még egy nevezetessége, ehhez már a mai szomorú idők juttatták; az egész nagy Kormányos-utcán csak harmadmagával van férfiember. A többi hadbavonult és aki itthon van, agg, vagy gyermek.

— Maga sok emberrel érintkezik itt, Nagy ur, mondja el nekünk, panaszkodnak-e sokat az emberek és miről? — kérdezem a mestert.